



НАЦИОНАЛНА ЕЛЕКТРИЧЕСКА КОМПАНИЯ ЕАД

ПРОДУКТОВО ПРОФИЛИРАНЕ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ

КОНФЕРЕНЦИЯ
ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН ПАЗАР, ИНФРАСТРУКТУРА И УСЛУГИ
София, 22.11.2012 г.

Действащ пазарен модел

- На пазара на електроенергия в страната, едновременно функционират два сегмента – регулиран и свободен, организирани по различни принципи, поради което същите взаимно си влияят;
- На регулирания пазар, потребителите изкупуват електроенергия по регулирани цени, но не са задължени да пускат графици и не подлежат на балансиране;
- На свободния пазар потребителите са задължени да пускат графици за изкупуваната по свободно договорени цени електроенергия и подлежат на балансиране;
- На свободния пазар се балансират единствено потребителите и това автоматично прехвърля небалансите на централите за сделките им по свободно договорени цени към регулирания пазар;
- „НЕК“ ЕАД е единствен балансър на производителите, участващи на регулирания и свободен пазар, по отношение на изменение потреблението на крайните снабдители, при настъпващите промени в ремонтната им програма, аварийност и промени в доставките им за свободния пазар;
- Доставката на електроенергия за регулирания пазар, се извършва на база договори между производители, за количествата определени от ДКЕВР, обществения доставчик, крайните снабдители и потребители, по регулирани цени;



➤ **Търговски взаимоотношения и регулация**

Общественият доставчик има задължения да изкупува електрическа енергия от :

- ✓ Производители (квотни централи), на които ДКЕВР е определил разполагаемост за производство на електрическа енергия за снабдяване на крайните снабдители – **по регулирани цени**
- ✓ Производители по дългосрочни договори - **цените са определени по финансови модели**
- ✓ Комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия
 - високоефективното комбинирано производство - **по преференциални цени**
 - комбинирано производство без постигнати критерии за висока ефективност - **по индивидуални цени**
- ✓ Произведена от възобновяеми източници - **по преференциални цени**

Общественият доставчик има задължения да продава електрическа енергия на :

- ✓ Крайните снабдители за осигуряване на битови потребители и предприятия с по-малко от 50 души нает персонал и с годишен оборот до 19,5 млн.лв – **по регулирани цени**
- ✓ Потребители, присъединени към преносната мрежа, които не са сменили доставчика си – **по свободно договорени цени**
- ✓ ЕРД - за компенсиране на технологичните разходи по разпределителната мрежа – **по регулирани цени**
- ✓ Преносното предприятие – за компенсиране на технологичните разходи по преносната мрежа – **по регулирани цени**



Въвеждане на трети либерализационен пакет

➤ Третият енергиен либерализационен пакет включва:

- ❖ Директива 2009/72/ЕО на ЕП и на Съвета от 13.07.2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО;
- ❖ Директива 2009/73/ЕО на ЕП и на Съвета от 13.07.2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО;
- ❖ Регламент (ЕО) № 713/2009 на ЕП и на Съвета от 13.07.2009 г. за създаване на Агенция за сътрудничество между регулаторите на енергия;
- ❖ Регламент (ЕО) № 714/2009 на ЕП и на Съвета от 13.07.2009 г. относно условията за достъп до мрежата за трансграничен обмен на електроенергия и за отмяна на Регламент (ЕО) 1228/2003;
- ❖ Регламент (ЕО) № 715/2009 на ЕП и на Съвета от 13.07.2009 година относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1775/2005.

➤ Цел на третия енергиен пакет

- ❖ да се направи енергийният пазар напълно ефективен
- ❖ да се създаде единен европейски пазар за газ и електроенергия
- ❖ задържане на цените на възможно най-ниски равнища
- ❖ да увеличи стандарта на услугите и сигурността на доставките.



Въвеждане на трети либерализационен пакет

➤ Новите моменти, които ще следват от прилагането на новия енергиен пакет

- Ефективно отделяне на производството и доставките от мрежата → ще се елиминират всички конфликти на интереси между тези дейности
- Засилване на независимостта и ролята на преносния оператор → по-ефективно управление на енергийната система
- По-добро трансгранично сътрудничество и инвестиции → създаване на нова Европейска мрежа на операторите на преносни системи, създаване на общи търговски и технически правилници и стандарти за сигурност
- По-голяма прозрачност на пазарите на дребно → укрепване на правилата за защита на потребителите
- Създаване на Агенция за сътрудничество между енергийните регулатори → да осигурява ефективно сътрудничество между националните регулатори и да взема решения по трансгранични въпроси



Основни промени в електроенергийния сектор

- ✓ Засилване на независимостта и ролята на ЕСО, чрез отделяне по собственост на активите на преносната мрежа;
- ✓ Продължаване на процеса на либерализация на пазара, намаляване на дела на регулирания пазар и дефиниране на технически критерии за формиране на групата на „защитените потребители“, като те се ограничат само на ниво ниско напрежение;
- ✓ Запазва се регулирането на цените за „защитените потребители“ и те ще бъдат снабдявани от крайните снабдители с лицензиите им дадени от ДКЕВР, при общи условия и по регулирана цена;
- ✓ Снабдяването на освободените потребители и тези които са останали без доставчик, ще се извършва от „Доставчик последна инстанция“. Доставчик последна инстанция ще снабдява потребителите по цена определена по утвърдена Методика от ДКЕВР;
- ✓ НЕК“ ЕАД ще продължава да изпълнява задълженията си за обслужване на обществото, за което ще получава съответните компенсации, съгласно механизмите определени с регулаторната рамка;



Основни промени в електроенергийния сектор

- ✓ Организацията на пазара на електрическа енергия е чрез балансиращи групи, като на координаторите на балансиращи групи ще бъдат допълнени съществуващите им лицензи;
- ✓ Създава се нова организация на регулирания пазар, чрез изискване за задължително всекидневно пускане на графици, които подлежат на балансиране;
- ✓ Създава се нова организация на балансиращия пазар на конкурентен принцип;
- ✓ Предвижда се създаване на електроенергийна борса



Нови условия в сектор електроенергетика – нови предизвикателства пред производителите

• Засилване на конкуренцията поради ограничаване обхвата на регулирания пазар



с освобождаване на потребителите на СрН количеството електрическа енергия на свободния пазар ще се увеличи с приблизително 6 000 GWh

• Продажбите на електрическа енергия ще се извършват на база графици и отклоненията от подадените графици ще се санкционират от балансиращия пазар



изисква се точност в планиране на продажбите, намаляване на аварийността и повишаване на надеждността на съоръженията

• Активизиране на участието на балансиращия пазар на електроенергия



чрез предлагане на по-голямо разнообразие на предоставените услуги и при конкурентни цени

• Либерализацията на пазара на електрическа енергия разширява продуктовия спектър от портфолиото на производителите



продажби на базова и върхова електроенергия, както и на модулирани сегменти от енергия

• Участие на борсовия пазар



възможности за оптимизация на продажбите

• Въвеждане на изискванията на Директива 2009/29/ЕО от 2013 г.



в цената на електрическата енергия се калкулират разходите за закупуване на емисии



Предстоящи структурни промени в НЕК ЕАД

НЕК преди реструктурирането

Производство от
ВЕЦ, ПАВЕЦ

Обществен доставчик
Доставчик от последна инстанция

Търговия с
електрическа енергия

Пренос на електрическа
енергия

НЕК след реструктурирането

Производство от
ВЕЦ, ПАВЕЦ

Обществен доставчик
Доставчик от последна инстанция

Търговия с
електрическа енергия



Приоритети в дейността на НЕК ЕАД

- ✓ **Участие на регулирания пазар на електроенергия при спазване на новата организация на пазара на електрическа енергия;**
- ✓ **„НЕК“ ЕАД ще продължава да изпълнява наложените му задължения към обществото да изкупува електроенергията, произведена от възобновяеми източници и високоефективно комбинирано производство, за което ще получава съответните компенсации, съгласно механизмите определени с регулаторната рамка.**
- ✓ **Развитие на бизнеса от собствените ВЕЦ, чрез продажба на електроенергия на либерализирания пазар на електроенергия и на балансиращия пазар**
- ✓ **Развитие на бизнеса от ПАВЕЦ с предоставяне на услуги на балансиращия пазар и продажба на върхова енергия;**



Възможности за предоставяне на услуги от НЕК- Производител

➤ НЕК ЕАД притежава и експлоатира:

Водоелектрически централи с инсталирана мощност	1 846 MW
ПАВЕЦ с генераторна мощност	864 MW
ПАВЕЦ с помпена мощност	784 MW

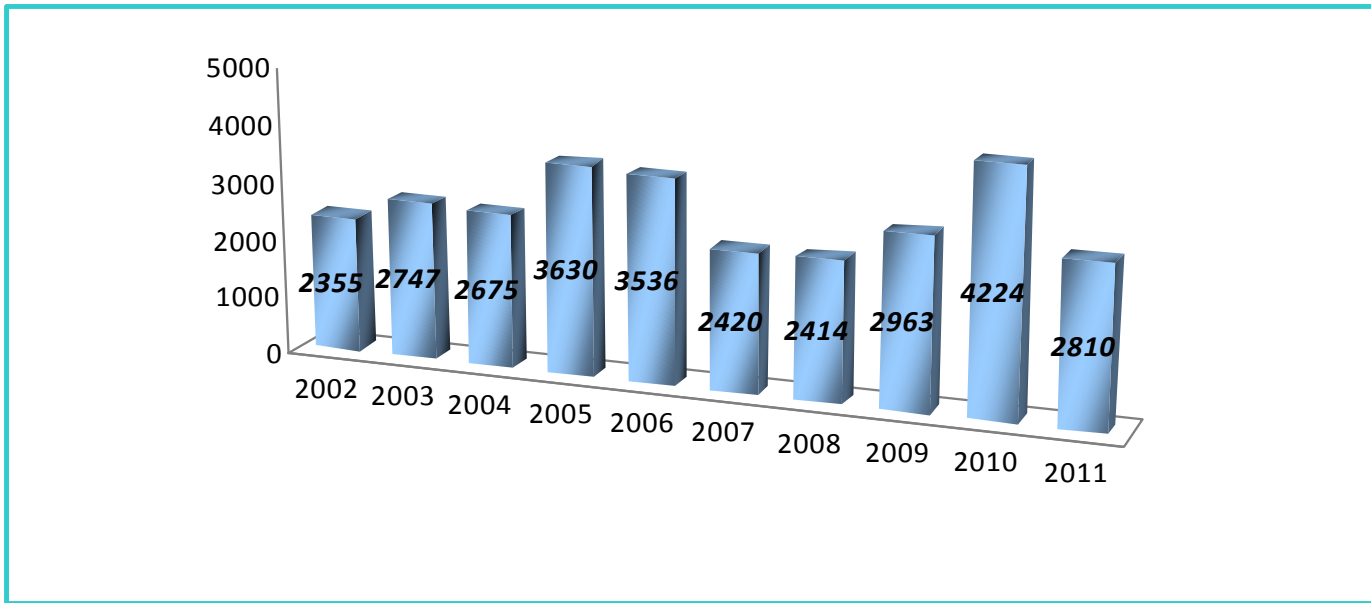
ОБЩА ИНСТАЛИРАНА ГЕНЕРАТОРНА МОЩНОСТ **2 710 MW**

➤ Основното производство е от 14 големи ВЕЦ и ПАВЕЦ, които работят в четири каскади :

- “Белмекен-Сестримо-Чаира”, “Батак”, “Въча”
и “Арда”, с обща мощност **2 568 MW**
- малки ВЕЦ с обща мощност **142 MW**



Възможности за предоставяне на услуги от НЕК- Производител



Производството от ВЕЦ и ПАВЕЦ е в пряка зависимост от влажността през годината и наличните водни запаси в прилежащите водосъбирателни райони.

Делът на производството на електроенергия от ВЕЦ в общото производство на страната е:

2002г.	2003г.	2004г.	2005г.	2006г.	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.
5,5%	6,5%	6,4%	8,2%	7,7%	5,2%	5,4%	6,9%	9,1%	5,6%



Възможности за предоставяне на услуги от НЕК-Производител

Значимост на енергийните мощности на ВЕЦ и ПАВЕЦ

- широк диапазон за регулиране
- използват се за покриване на върхови натоварвания на ЕЕС
- високо качество на предлаганите услуги
- важни за управление на режима на работа на ЕЕС
- беземисионно производство на електроенергия
- конкурентен производител на електроенергия

С извършената рехабилитация на мощностите е постигнато :

- подобряване на технико-икономическите показатели за производство
- увеличение на мощността и на КПД
- подобряване на експлоатационните характеристики
- внедрени съвременни системи за управление
- повишаване на надеждността



Възможности за предоставяне на услуги от НЕК- Производител

Услуги, които се предоставят от ВЕЦ и ПАВЕЦ

Първа група :

Услуги пряко свързани със сигурната работа на ЕЕС

- ❖ Черен старт
- ❖ Работа на остров
- ❖ Стартова централа за възстановяване на ЕС
- ❖ Захранване на високоволтова линия
- ❖ Осигуряване на коридор на ЕЕС
- ❖ Поддържане на напрежение по график от ЦДУ при работещ хидроагрегат

Втора група :

Услуги свързани с регулиране и балансиране на ЕЕС

- ❖ предоставяне на третичен резерв – може да бъде използван за заместване на аварирани мощности през първите 8-10 часа
- ❖ предоставяне на вторичен резерв за регулиране на честотата и обменните мощности – мощностите могат да бъдат въведени автоматично или ръчно в рамките на 15 минути



Възможности за предоставяне на услуги от НЕК- Производител

Водоелектрическите централи - конкурентен производител

Развитието на либерализирания пазар създава възможност ВЕЦ и ПАВЕЦ да участват на всички пазари :

- за енергия
- за допълнителни услуги
- балансиращ пазар

✓ На балансиращия НЕК – Производител ще участва с предложения за балансиране в определени периоди на диспечирание.

✓ Стъпката на предложението за балансиране нагоре или надолу от даден диспечеруем обект на производител или потребител, трябва да бъде най-малко 10 MW. При тези условия на диспечирание, агрегатите на ВЕЦ и ПАВЕЦ имат възможност да бъдат конкурентни на пазара, на балансираща енергия.

✓ За доставките на резерв и балансираща енергия от първично и вторично регулиране ЕСО ще сключва с НЕК ЕАД договори за :

- разполагаемост,
- пълноценно участие
- регулираща енергия



Възможности за предоставяне на услуги от НЕК- Производител

С увеличаване дела на производството от ВЕИ, нараства и необходимостта от използваемостта на ПАВЕЦ в помпен режим на агрегатите, за регулиране на графика на потреблението, както и необходимостта от върхова енергия, при работа в генераторен режим.

Структура на производството

GWh

	2001г.	2002г.	2003г.	2004г.	2005г.	2006г.	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.
ПАВЕЦ /консумация/	781	837	483	289	549	471	590	718	928	987	1 198	1 070
Производство ВЕЦ НЕК	2 014	2 355	2 747	2 669	3 630	3 536	2 420	2 414	2 963	4 224	2 811	3 276
Производство водноелектрически ВЕИ	96	280	336	369	530	497	368	398	487	674	346	397
Производство ВяЕЦ и ФТЕЦ	0	0	0	0	0	0	0	48	114	355	411	932
Производство АЕЦ	18 238	18 800	16 040	15 398	17 343	18 130	13 692	14 742	14 223	14 236	15 264	14 712



Възможности за предоставяне на услуги от НЕК-Производител

Промяна на товарите с промяна на структурата на производството



В условия на либерализиран пазар НЕК ЕАД ще следва стратегия на:

- запазване и разширяване на пазарните позиции на дружеството на вътрешния и външния пазар;**
- разширяване обема на предоставяните услуги от ВЕЦ и ПАВЕЦ;**
- поддържане на достатъчен висококвалифициран човешки потенциал за изпълнение на стратегията на дружеството.**





БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!